

5. Dixon W.J., Boswell T. Dependency, Disarticulation, and Denominator Effects: Another Look at Foreign Capital Penetration // American Journal of Sociology.- 1996.- № 2. -543-548 p.
6. Diepenbeek W.J.J. van. Institutional conditions for a working market economy / West/East technology transfer in the context of the European integration: Working papers of the international conference 26-27 May, Kaunas: Vytautas Magnus University.- 2000.

УДК 332.1

ВПЛИВ РІВНЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ

Ревко А.М.

Науковий керівник: Бутко М.П.

Чернігівський державний технологічний університет

Економічне зростання на регіональному рівні є процесом, який, з одного боку, характеризує економічний потенціал регіону, його господарську потужність, а з іншого боку, відображає його можливості і здатності вирішувати соціальні проблеми. Не випадково забезпечення сталого і динамічного зростання економіки регіону є головним завданням регіональної політики.

Рівень оплати праці можна вважати одним із найважливіших факторів ендогенного економічного зростання, своєрідним індикатором рівня матеріальної забезпеченості населення та каталізатором розвитку внутрішнього ринку. Про це свідчать праці таких вчених, як О. І. Амош, В. М. Гесця, М. П. Бутка, А. В. Каліни, А. М. Колога, Г. Т. Кулікова, В. І. Куценко, Е. М. Лібанової, О. М. Поплавської, О. Сергієнка, М. П. Соколик, В. П. Удовиченка та ін.

За своєю економічною природою оплата праці – це унікальна категорія, покликана забезпечувати по-перше, відтворення такого ключового елементу продуктивних сил як людина і по-друге, сформувати мотиваційні засади для подальшого суспільного розвитку і гармонізації суспільних відносин [2, с. 503].

У методологічному плані при дослідженні соціально-економічного змісту заробітної плати робоча сила, яка представляє собою потенційну можливість працівника виконувати певні за обсягом і якістю функції на основі отриманих кваліфікації і досвіду є важливою. Вартість робочої сили являється об'єктивною основою формування розміру заробітної плати та визначається фондом життєвих засобів для відтворення життя індивідуума. У кожного працівника фонд життєвих засобів диференційований і залежить від його потреб, які визначаються витратами праці у його діяльності. При цьому повинні бути реалізовані потреби в харчуванні, одязі, взутті, житлі, відпочинку, освіті, охороні здоров'я, підтримці загальнокультурного та професійного рівня.

Твердження про те, що заробітна плата повинна забезпечувати мінімум засобів існування втрачає свою актуальність із розвитком суспільства. Воно суперечить тому, що більшість розвинених країн проголошують себе соціально-орієнтованими державами, а досвід побудови соціально-орієнтованих ринкових еко-

номік показує, що високі заробітні плати можуть бути і мають бути основою стабільного і динамічного розвитку економіки і суспільства в цілому.

Низька заробітна плата не є вигідною ні державі (надходження від оподаткування будуть незначними), ні корпоративному сектору (низька вартість робочої сили не створює передумови для інтенсивної та продуктивної праці), ні домогосподарствам (зумовлює низькі платоспроможність і життєвий рівень населення).

До негативних наслідків низького рівня заробітної плати, на думку А.М.Колота, можна віднести:

- неповноцінне відтворення основної продуктивної сили суспільства, погіршення кількісних і якісних параметрів людських ресурсів;

- поширення бідності серед економічно активного населення, яка в свою чергу створює багатопланові обмеження для розвитку економіки, що стають загрозою економічній та соціальній безпеці країни. За значних масштабів бідності неминуче виникає замкнене коло: низький рівень доходів – незначна купівельна спроможність – низький попит на товари і послуги – скорочення внутрішнього ринку [1, с. 13].

Висока заробітна плата, навпаки, вигідна всім суб'єктам господарських систем, тому що формує необхідні соціально-економічні передумови для зростання. Для держави - підвищення рівня життя населення, зменшення соціальних витрат із бюджету та навантаження на соціальні фонди, зростання інвестицій в економіку завдяки перетворенню додаткових заощаджень населення через фінансовий сектор; поліпшення наповнюваності місцевих бюджетів – податок із доходів фізичних осіб зростає прямо пропорційно збільшенню розмірів заробітної плати. Для корпоративного сектора та роботодавців — можливість розширення внутрішнього ринку збуту, зростання швидкості обігу капіталу, зростання доходів та прибутку; покращення асортименту продукції; підвищення вимог до якості та продуктивності праці, збільшення інвестицій у людський капітал, підвищення кваліфікації, отримання нових знань. Для домогосподарств - істотне підвищення їх купівельної спроможності, можливість задовольнити зростаючі потреби як матеріального, так і соціально-духовного спрямування тощо [3, с. 16].

Заробітна плата, доходи громадян є концентрованим виявленням ефективності соціальної політики держави та її економічної спроможності досягти відповідного рівня добробуту суспільства й процвітання країни [4, с. 12].

При дослідженні рівня заробітної плати не менш важливим, на нашу думку, є формулювання умов, спрямованих на підвищення її реальних купівельних можливостей. Це:

1. Забезпечення підвищення продуктивності праці, раціональної структури споживчих товарів і послуг у загальному обсязі виробництва. Так як заробітна плата безпосередньо пов'язана з живою та уречевленою працею, то її стимулюючий вплив на розвиток суспільного виробництва є визначальним. Отже, модернізаційне використання цієї функції робить заробітну плату одним із впливових важелів підвищення ефективності виробництва і, як наслідок, економічного і соціального розвитку регіону.

2. Рівень заробітної плати повинен знаходитися в прямій залежності від вартості відтворення робочої сили, що обумовлено необхідністю відшкодування витрат у процесі праці. Ці витрати мають бути пов'язані з інтенсивністю, характером праці, соціально-економічним розвитком країни, регіону, природно-кліматичними особливостями, традиціями, а також витратами на утримання членів його сім'ї, освіту, медичне обслуговування, підвищення професійного рівня. Темпи зростання цін на складові фонду життєвих засобів не повинні перевищувати темпи зростання заробітної плати.

3. Ставка заробітної плати, реагуючи на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці, повинна відображати це співвідношення. Доцільно створити працюючу систему мотивів і стимулів праці, яка забезпечить наближення до максимальних результатів праці (індивідуальних і колективних) і їх досягнення, оптимальну систему оподаткування індивідуальних доходів.

Таким чином, розв'язання проблем соціально-економічного зростання як регіонів, так і країни в цілому знаходиться в прямій залежності від політики доходів і відповідної динаміки рівня заробітної плати як основного джерела інвестицій в розвиток людського потенціалу України.

Література:

1. Колот А.М. Дослідження проблем оплати праці: порівняльний аналіз (Україна та країни ЄС): монографія / А.М.Колот, Г.Т.Куліков, О.М.Поплавська [та ін.]; за заг. ред. А.М.Колота, Г.Т.Кулікова. – К. : КНЕУ, 2008. – 274 с.
2. Ревко А.М. Заробітна плата як економічна категорія та її вплив на процеси модернізації регіонального господарського комплексу / А.М.Ревко // Новітні технології у науковій діяльності і навчальному процесі: Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих учених, 19-20 квітня 2012 р.: тези доповідей. – Чернівці: Черніг. держ. технол. ун-т, 2012. – Т.1 : Технічні та економічні науки. – 607 с.
3. Сергієнко О. Заробітна плата як елемент первинних доходів домогосподарств: сучасний стан і тенденції формування / О.Сергієнко // Україна: аспекти праці. – 2011. - №5. – С. 15-21.
4. Україна: яка ціна праці? // Соціальний захист України. – 2012. - №3. – С. 12 – 14.

УДК 316.43

ПЕРСПЕКТИВНОЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНА: ОПЫТ ПОИСКА СОЦИАЛЬНОГО ОБОСНОВАНИЯ

Смолянский П.В.

Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего профессионального образования «Российский государственный торгово-экономический университет», Волгоградский филиал, Россия

Эффективность реализации социально-экономической политики в значительной степени зависит от того, насколько при разработке программ стратегического развития будут учтены ожидания жителей. Особенно актуальным обращение к мнению населения становится при реализации социально-экономической политики на региональном уровне, в условиях ограниченной ресурсной базы и невозможности одновременно реализовать все перспективные инфраструктурные изменения.